YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä tammikuuta 2002 *

Asiassa T-174/00,

Biret International SA, selvitystilassa, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan selvitysmies M. de Thoré ja asianajaja S. Rodrigues, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään J. Carbery ja F. P. Ruggeri Laderchi,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jota tukee

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään T. Christoforou ja A. Bordes, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan (josta on tullut EY 235 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla korvausta vahingosta, jonka se väittää kärsineensä tietyillä hormoneilla käsitellyn naudanlihan tuontikiellosta yhteisöön,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit N. J. Forwood ja H. Legal,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.11.2001 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudelliset puitteet

1 Tiettyjen hormonaalista ja kaikkien tyreostaattista vaikutusta omaavien aineiden kieltämisestä 31 päivänä heinäkuuta 1981 annetun neuvoston direktiivin 81/602/ETY (EYVL L 222, s. 32) 2 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot kieltävät tyreostaattista, estrogeenista, androgeenista tai gestageenista vaikutusta omaavien aineiden antamisen kotieläimille sekä eläinten, joille on annettu edellä mainittuja aineita, ja sellaisista eläimistä peräisin olevan lihan saattamisen markkinoille. Poikkeuksena tähän kieltoon mainitun direktiivin 5 artiklassa säädetään, että sovelletaan voimassa olevia jäsenvaltioiden kansallisia määräyksiä ja järjestelyjä ottaen huomioon perustamisasiakirjan yleiset määräykset, kunnes neuvosto on tehnyt päätöksen 17-beta-estradiolin, progesteronin, testosteronin, trenbolonin ja zeranolin käytöstä kotieläinten lihotuksessa. Tätä poikkeusta perusteltiin direktiivin neljännessä perustelukappaleessa sillä, että näiden viiden aineen käytön vaikutuksia oli vielä selvitettävä yksityiskohtaisesti.

2 Neuvosto antoi tiettyjen hormonaalista vaikutusta omaavien aineiden käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa 31 päivänä joulukuuta 1985 direktiivin 85/649/ETY (EYVL L 382, s. 228). Koska yhteisöjen tuomioistuin on olennaisten menettelymääräysten rikkomisen takia kumonnut tämän direktiivin asiassa 68/86, Yhdistynyt kuningaskunta vastaan neuvosto, 23.2.1988 antamallaan tuomiolla (Kok. 1988, s. 855, Kok. Ep. IX, s. 371), se korvattiin tiettyjen hor-

monaalista vaikutusta omaavien aineiden käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa 7 päivänä maaliskuuta 1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/146/ETY (EYVL L 70, s. 16). Varaumin, jotka koskevat 17-beta-estradiolin, testosteronin ja progesteronin terapeuttista käyttöä, joka voidaan edelleen sallia, tässä direktiivissä poistetaan direktiivin 81/602/ETY 5 artiklassa säädetty poikkeusmahdollisuus, joka koski viittä edellä 1 kohdassa tarkoitettua ainetta. Sen 6 artiklan sanamuodon mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä kolmansista maista tapahtuva sellaisten eläinten ja niistä saatavan lihan tuonti, joille muodossa tai toisessa on annettu tyreostaattista, estrogeenista, androgeenista tai gestageenista vaikutusta sisältävää ainetta.

3 Direktiivi 88/146/EY oli tarkoitus panna täytäntöön 1.1.1988 mennessä, mutta sen voimaantuloa siirrettiin 1.1.1989 asti. Tästä seurasi, että kyseisestä päivästä lähtien oli terveyttä ja eläinten terveyttä koskevista ongelmista nautaeläinten ja sikojen sekä tuoreen lihan tuonnissa kolmansista maista 12 päivänä joulukuuta 1972 annetun neuvoston direktiivin 72/462/ETY perusteella (EYVL L 302, s. 28) kiellettyä tuoda yhteisöön kolmansista maista peräisin olevaa lihaa ja lihaan pohjautuvia tuotteita, joita oli käsitelty tietyillä hormoneilla.

4 Neuvoston puheenjohtaja ja ulkosuhteista vastaava komission jäsen allekirjoittivat lopullista myöhempää hyväksymistä koskevin varaumin Marrakeshin (Marokko) kokouksessa 15.4.1994 Euroopan unionin puolesta Uruguayn kierroksen monenvälisten kauppaneuvottelujen päättämistä koskevan päätösasiakirjan, Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen (jäljempänä WTO) sekä WTO:n perustamissopimuksen liitteisiin 1—4 sisältyvät sopimukset ja pöytäkirjat (jäljempänä WTO-sopimukset).

5 Tämän allekirjoittamisen johdosta neuvosto teki 22.12.1994 päätöksen 94/800/EY Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986—1994) laadittujen sopimusten tekemisestä yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 336, s. 1).

6 WTO-sopimukset, joihin kuuluu liitteessä 1 A oleva sopimus terveys- ja kasvinsuojelutoimista (EYVL 1994, L 336, s. 40; jäljempänä SPS-sopimus) tulivat voimaan 1.1.1995.

7 SPS-sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan sanamuodon mukaan "jäsenet voivat ottaa käyttöön tai ylläpitää sellaisia terveys- ja kasvinsuojelutoimia, joilla saavutetaan korkeampi terveys- ja kasvinsuojelutaso kuin sellaisilla toimenpiteillä, jotka perustuvat asianomaisiin kansainvälisiin standardeihin, ohjeisiin tai suosituksiin, mikäli se on tieteellisesti perusteltua, tai sen suojatason seurauksena, jota jäsen pitää asianmukaisena 5 artiklan 1—8 kohtien asianomaisten määräysten mukaan".

8 SPS-sopimuksen 5 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan "jäsenet varmistavat, että niiden käyttämät terveys- tai kasvinsuojelutoimet perustuvat olosuhteisiin nähden asianmukaiseen arviointiin ihmisten, eläinten ja kasvien elämään tai terveyteen kohdistuvista riskeistä, joiden arvioimisessa on käytetty asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kehittämiä riskinarviointimenetelmiä".

9 Neuvosto antoi 29.4.1996 tiettyjen hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden ja beta-agonistien käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa ja direktiivien 81/602/ETY, 88/146/ETY ja 88/299/ETY kumoamisesta direktiivin 96/22/EY (EYVL L 125, s. 3). Kyseisellä direktiivillä vahvistettiin kieltojärjestelmä, joka seurasi direktiivien 81/602/ETY ja 88/146/ETY soveltamisesta yhdessä, ja kiellettiin edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen viiden kielletyn aineen lisäksi melengestroliasetaatti.

10 Toukokuussa ja marraskuussa 1996 Yhdysvallat ja Kanada aloittivat kumpikin tahoillaan riitojenratkaisumenettelyn WTO:n toimivaltaisissa elimissä, koska ne katsoivat, että yhteisön lainsäädännöllä rajoitetaan niiden hormoneilla käsitellyn

naudanlihan vientiä yhteisöön, mikä on vastoin yhteisön WTO:n yhteydessä tekemistä sopimuksista seuraavia velvollisuuksia.

11 Kumpikin kahdesta paneelista, jotka muodostettiin näiden menettelyjen yhteydessä, on esittänyt 18.8.1997 raporttinsa (WT/DS26/R/USA ja WT/DS48/R/CAN), joissa todetaan yhteisön rikkoneen useita SPS-sopimuksen määräyksiä.

12 Yhteisön tekemän valituksen johdosta valituselin antoi 16.1.1998 raportin (WT/DS/26/AB/R WT/DS/48/AB/R), jolla muutetaan tietyissä kohdissa kahden paneelin raportteja, mutta todetaan kuitenkin yhteisön rikkoneen SPS-sopimuksen 3 artiklan 3 kohtaa ja 5 artiklan 1 kohtaa pääasiassa sillä perusteella, että riittävän spesifistä tieteellistä arviointia ei ole suoritettu sellaisten syöpäriskien osalta, jotka liittyvät tiettyjen hormonien käyttöön kasvun edistäjinä. Valituselin suositteli, että "riitojenratkaisuelin kehottaa Euroopan yhteisöä muuttamaan toimenpiteet, jotka ovat osoittautuneet — — yhteensopimattomiksi [SPS-]sopimuksen kanssa, niitä velvollisuuksia vastaaviksi, jotka se on hyväksynyt mainitussa sopimuksessa".

13 WTO:n riitojenratkaisuelin (jäljempänä ORD) on 13.2.1998 hyväksynyt valituselimen raportin ja valituselimen muuttamat paneelien raportit.

14 Koska yhteisö oli ilmoittanut, että se aikoi noudattaa WTO:hon liittyviä velvollisuuksiaan mutta tämän tehdäkseen sillä tulisi olla kohtuullinen määräaika riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen (EYVL 1994, L 336, s. 234), joka on WTO:n perustamisesta tehdyn sopimuksen liitteessä 2, 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sille myönnettiin tässä tarkoituksessa 15 kuukauden määräaika, joka päättyi 13.5.1999.

15 Kyseisten aineiden käyttöön liittyvien riskien uuden arvioinnin tulosten perusteella komissio hyväksyi 24.5.2000 ja esitti 3.7.2000 parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen 2000/C 337 E/25 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 96/22/EY muuttamisesta ja erityisesti 17-beta-estradiolin käyttökiellon pysyvästä voimassapitämisestä sekä viiden direktiivissä 96/22/EY kielletyn aineen kieltämisestä toistaiseksi odotettaessa uusia tieteellisiä raportteja (EYVL C 337, s. 163).

Kanteen perustana olevat tosiseikat, asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

16 Kantajayhtiö on perustettu 26.7.1990 ja rekisteröity Pariisin (Ranska) tribunal de commercen kauppa- ja yhtiörekisteriin 9.8.1990, ja sen yhtiöjärjestyksen mukaisena toimialana on eri elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden, erityisesti lihan, kauppa.

17 Pariisin tribunal de commerce on 7.12.1995 antamallaan tuomiolla aloittanut kantajaa koskevan selvitystilamenettelyn, ja se on vahvistanut väliaikaisesti maksujen keskeyttämisen päivämääräksi 28.2.1995.

18 Kantaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.6.2000 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa se vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa Euroopan yhteisön olevan vastuussa kantajan selvitystilaan asettamisesta oikeuden päätöksellä

— velvoittaa vastaajan maksamaan kantajalle vahingonkorvauksena ja korkoina 87 006 000 Ranskan frangia (FRF)

— velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Esittämättä muodollisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaista oikeudenkäyntiväitettä neuvosto vaatii vastineessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, tarvittaessa perustellulla määräyksellä, että kanne on jätettävä tutkimatta tai toissijaisesti, että kanne on selvästi perusteeton

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 Komissio, joka on hyväksytty väliintulijaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 15.1.2001 antamalla määräyksellä, vaatii, että vastaajan vaatimukset hyväksytään.

21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja pyysi toteuttamillaan prosessinjohtotoimenpiteillä kantajaa vastaamaan tiettyihin kirjallisiin kysymyksiin. Kantaja noudatti kyseistä pyyntöä sitä varten asetetussa määräajassa.

22 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 7.11.2001 pidetyssä istunnossa.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

23 Kantaja vaatii korvausta vahingosta, jonka se väittää aiheutuneen erityisesti amerikkalaista alkuperää olevan naudanlihan yhteisöön tuontia koskevasta kiellosta, josta neuvosto päätti ja jonka se pani täytäntöön direktiivien 81/602/ETY ja 88/146/ETY perusteella ja joka vahvistettiin direktiivin 96/22/EY antamisella (jäljempänä tuontikielto).

24 Neuvosto ja komissio asettavat kyseenalaiseksi tämän kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

25 Neuvosto väittää ensinnäkin, että kanne ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimuksia.

26 Neuvosto katsoo toiseksi, ettei kantaja ole vedonnut sen käytettävissä kansallisissa tuomioistuimissa olleisiin oikeussuojakeinoihin, jotka kyseisen toimielimen mukaan olivat luonteeltaan sellaisia, että ne olisivat tarjonneet kantajalle täydellisen ja tehokkaan oikeusturvan (asia 281/82, Unifrex v. komissio ja neuvosto,

tuomio 12.4.1984, Kok. 1984, s. 1969, 11 kohta). Neuvosto esittää, että erotuksena asetukseen tai päätökseen, vahinko ei voi aiheutua suoraan direktiivistä, koska direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille ja koska sillä ei missään tapauksessa voida asettaa velvoitteita yksityisille (asia C-91/92, Faccini Dori, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3325, Kok. Ep. XVI, s. I-1). Kantajan olisi näin ollen neuvoston mukaan pitänyt nostaa kanne Ranskan viranomaisten toteuttamia riidanalaisten direktiivien täytäntöönpanotoimia vastaan mainittujen direktiivien lainvastaisuuden perusteella, mikä olisi mahdollisesti johtanut yhteisöjen tuomioistuimen EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla antamaan ratkaisuun. Näin se olisi mahdollisesti voinut saada kyseessä olevien direktiivien ja kansallisten täytäntöönpanotoimien pätemättömyyden todetuksi ja sillä tavoin estää väitetyn vahingon syntymisen.

27 Neuvosto korostaa komission tukemana kolmanneksi, että vanhentumisaika asiassa on kulunut, koska kanne on nostettu EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklassa säädetyn viiden vuoden määräajan, joka lasketaan väitetyn vahingon syntymishetkestä, päättymisen jälkeen. Näiden toimielinten mukaan toimijoille aiheutuneeksi väitetty vahinko on nimittäin tapahtunut siitä lähtien, kun riidanalaiset direktiivit on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, ja kantajan tapauksessa viimeistään Pariisin tribunal de commercen edellä mainitussa tuomiossa vahvistamana maksujen keskeyttämispäivänä 28.2.1995. Koska kantaja on nimittäin tästä päivästä lähtien ollut maksukyvytön, sen ei olisi ollut mahdollista tuoda lihaa ja näin ollen sen vahinko ei olisi enää voinut kasvaa.

28 Vastauksena näihin väitteisiin kantaja korostaa ensinnäkin, että oikeuskäytännön mukaan vahingonkorvauskanne on otettava tutkittavaksi, kun vahingon syy on selvä, vaikkei tämän vahingon määrää vielä voitaisikaan arvioida (asia 147/83, Binderer v. komissio, tuomio 29.1.1985, Kok. 1985, s. 257 ja asia 281/84, Zuckerfabrik Bedburg ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 14.1.1987, Kok. 1987, s. 49). Tästä on kysymys käsiteltävässä asiassa.

29 Kantaja väittää toiseksi, että sen käytettävissä olleet kansalliset oikeussuojakeinot kansallisten viranomaisten tuontikiellon soveltamiseksi toteuttamien

toimenpiteiden laillisuuden riitauttamiseksi eivät olisi mahdollistaneet korvauksen saantia väitetystä vahingosta (em. asia Unifrex v. komissio ja neuvosto, tuomion 12 kohta ja asia 175/84, Krohn v. komissio, tuomio 26.2.1986, Kok. 1986, s. 753, 27 kohta, Kok. Ep. VIII, s. 495).

30 Kantaja väittää kolmanneksi, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklan mukainen viiden vuoden vanhentumisaika on alkanut käsiteltävässä asiassa kulua Pariisin tribunal de commercen 7.12.1995 antamasta tuomiosta johtuvasta toimintojen lopettamispäivästä lukien, koska kyseisellä tuomiolla luotiin "uusi tilanne, johon voitiin vedota kaikkia vastaan". Mitä tulee samassa tuomiossa maksujen keskeyttämispäiväksi vahvistettuun päivämäärään 28.2.1995, kantaja vastaa neuvostolle, että sen ainoana tarkoituksena oli osoittaa konkurssia edeltävä ajanjakso, jonka kuluessa suoritetut toimet voidaan julistaa pätemättömäksi tietyin edellytyksin. Käsiteltävässä asiassa kantaja on jatkanut toimintaansa maaliskuusta joulukuuhun 1995.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

31 EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan, jota sovelletaan oikeudenkäyntimenettelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa saman perussäännön 46 artiklan nojalla, ja ensimmäisen oikeusasteen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan jokaisessa kanteessa on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämän maininnan on oltava riittävän selvä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistautua esittämään puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tarvittaessa antaa asiassa ratkaisun ilman täydentäviä tietoja. Jotta oikeusvarmuuden ja hyvän oikeudenkäytön vaatimusten toteutuminen taattaisiin, kanne voidaan ottaa tutkittavaksi vain, jos olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kanne perustuu,

käyvät ainakin yhteenvedonomaisesti mutta samalla johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi ilmi itse kannekirjelmästä. Jotta kannekirjelmä täyttäisi nämä edellytykset, siinä on niissä tapauksissa, joissa vaaditaan korvausta yhteisön toimielimen aiheuttamista vahingoista, mainittava ne seikat, joiden perusteella voidaan yksilöidä kantajan moitearvioinnin kohteena oleva toimielimen toiminta, syyt, joiden perusteella kantaja katsoo, että toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys, sekä tämän vahingon laatu ja laajuus (asia T-387/94, Asia Motor France ym. v. komissio, tuomio 18.9.1996, Kok. 1996, s. II-961, 106 ja 107 kohta ja asia T-195/95, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 6.5.1997, Kok. 1997, s. II-679, 20—21 kohta).

32 Käsiteltävässä asiassa kanne täyttää nämä edellytykset, koska sekä vastaajana oleva toimielin että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat voineet yksilöidä moitearvioinnin kohteena olevan neuvoston toiminnan, aiheutuneeksi väitetyn vahingon sekä tämän toiminnan ja kyseisen vahingon välisen väitetyn syy-yhteyden (ks. erityisesti edellä 18 ja 23 kohta ja jäljempänä 46 kohta). Kanteen muodollista virheellisyyttä koskeva väite on näin ollen hylättävä.

33 Mitä tulee neuvoston väitteeseen, jonka mukaan kaikkiin kansallisiin oikeussuojakeinoihin ei ole turvauduttu, on todettava, että vahingonkorvausvaatimusten perusteena oleva väitetty lainvastaisuus ei johdu kansallisista viranomaisista vaan yhteisön toimielimestä. Yhteisö vastaa näin ollen vahingoista, joita voi aiheutua siitä, että Ranskan viranomaiset, joilla ei itse tuontikiellon osalta ole lainkaan harkintavaltaa, panevat täytäntöön yhteisön säädöksiä (ks. esim. asia 126/76, Dietz v. komissio, tuomio 15.12.1977, Kok. 1977, s. 2431, 5 kohta; yhdistetyt asiat C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 19.5.1992, Kok. 1992, s. I-3061, 9 kohta, Kok. Ep. XII, s. I-99; yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-2941, 71 kohta ja asia T-30/99, Bocchi Food Trade International v. komissio, tuomio 20.3.2001, Kok. 2001, s. II-943, 31 kohta).

34 Koska yhteisöjen tuomioistuimilla on EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan (josta on tullut EY 288 artikla) perusteella yksinomainen toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat yhteisön aiheuttaman vahingon korvaamista (ks. yhdistetyt asiat 106/87—120/87, Asteris ym. v. Kreikka ja ETY, tuomio 27.9.1988,

Kok. 1988, s. 5515, 14 kohta, Kok. Ep. IX, s. 725 ja asia C-282/90, Vreugdenhil v. komissio, tuomio 13.3.1992, Kok. 1992, s. I-1937, 14 kohta), kansallisilla oikeussuojakeinoilla ei tosiasiallisesti voida turvata tehokkaasti kantajan oikeuksia (em. asia Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomion 72 kohta ja em. asia Bocchi Food Trade International v. komissio, tuomion 32 kohta).

35 Tässä suhteessa on niin, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoisikin ennakkoratkaisumenettelyssä, että sovellettava säännöstö voisi aiheuttaa vahinkoja, kansallisella tuomioistuimella ei ole toimivaltaa itse vahvistaa toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä niiden kaikkien vahinkojen korjaamiseksi, joita kantaja nyt esillä olevassa asiassa väittää itselleen aiheutuneen, joten perustamissopimuksen 215 artiklaan perustuvan suoran kanteen nostaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on myös tällaisessa tapauksessa välttämätöntä (ks. vastaavasti em. asia Dietz v. komissio, tuomion 5 kohta).

36 Näin ollen väite, jonka mukaan kaikkiin kansallisiin oikeussuojakeinoihin ei ole turvauduttu, on hylättävä.

37 Lopulta kanneoikeuden vanhentumista koskevan väitteen osalta on muistettava, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklan mukaan, jota sovelletaan oikeudenkäyntimenettelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa saman perussäännön 46 artiklan nojalla, vanhentumisaika sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta koskevissa asioissa on viisi vuotta tapahtumasta, johon korvausvelvollisuus perustuu.

38 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta koskevan kanteen vanhentumisaika voi kuitenkin alkaa kulua vasta, kun kaikki vahingonkorvausvelvollisuuden perusteena olevat edellytykset ovat täyttyneet, ja erityisesti silloin, kun kysymyksessä on lainsäädäntötoimesta aiheutuva vastuu, kuten käsiteltävässä asiassa, vanhentumisaika voi alkaa kulua

vasta, kun tästä toimesta aiheutuvat vahinkoseuraukset ovat syntyneet (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 10 kohta ja asia T-20/94, Hartmann v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.4.1997, Kok. 1997, s. II-595, 107 kohta).

39 Käsiteltävässä asiassa kantajalle tuontikiellon asettamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuneeksi väitetyt vahinkoseuraukset ovat ilmenneet sen kaupallisen toiminnan alusta lähtien ja siis välittömästi 26.7.1990 tapahtuneen yhtiön perustamisen jälkeen, koska sitä on kyseisen tuontikiellon takia ja sen alusta lähtien laillisesti estetty harjoittamasta yhtä niistä toiminnoista, nimittäin amerikkalaista alkuperää olevan tietyillä hormoneilla käsitellyn naudanlihan tuontia, joita varten se väittää tulleensa perustetuksi.

40 Siinä tapauksessa, että kantaja olisi katsonut, että kyseinen tuontikielto oli lainvastainen, se olisi näin ollen voinut vedota yhteisön sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen jo toimintansa alussa vuonna 1990. Yhteisöä vastaan nostettavan vahingonkorvauskanteen edellytykset olivat siis täyttyneet tuolloin ja näin ollen viiden vuoden vanhentumisaika oli alkanut kulua.

41 Niin kutsutuissa maitokiintiöasioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt, että kun vahinko ei ole syntynyt välittömästi, vaan se on aiheutunut päivittäin tietyn ajanjakson aikana lainvastaisen toimen voimassa pitämisen takia, EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklan mukaista vanhentumista sovelletaan vanhentumisen keskeyttävän toimen päivämäärästä laskien yli viisi vuotta kyseistä päivää edeltävään aikaan ilman, että vanhentuminen vaikuttaa myöhemmin syntyneisiin oikeuksiin (ks. esim. em. asia Hartmann v. neuvosto ja komissio, tuomion 132 kohta; ks. myös vastaavasti julkisasiamies Capotortin esittämä ratkaisuehdotus em. asiassa Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, ratkaisuehdotuksen 6 kohta).

42 Tämän oikeuskäytännön, jota kantaja itse on vastauskirjelmässään vaatinut sovellettavaksi käsiteltävään asiaan, mukaisesti vahingonkorvauskanne on kat-

sottava vanhentuneeksi siltä osin kuin sen kohteena on sellaisen vahingon korvaaminen, jonka väitetään aiheutuneen aikaisemmin kuin viisi vuotta ennen kanteen nostamista eli ennen 28.6.1995.

43 Koska vanhentumista koskevat seikat ovat osa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä (ks. vastaavasti asia T-106/98, Fratelli Murri v. komissio, määräys 4.8.1999, Kok. 1999, s. II-2553), kanne on näiltä osin jätettävä tutkimatta.

44 Kanteen tutkittavaksi ottamisen arvioinnin tässä vaiheessa ei muilta osin voida pitää poissuljettuna, että kantajalle on aiheutunut vahinkoa tuontikiellon voimassa pitämisen takia 28.6.1995 ja 7.12.1995 välisenä aikana. Se, että Pariisin tribunal de commerce on 7.12.1995 antamallaan tuomiolla vahvistanut väliaikaisesti maksujen keskeyttämisen päivämääräksi 28.2.1995, ei välttämättä tarkoita sitä, ettei kantaja enää olisi voinut harjoittaa minkäänlaista kaupallista toimintaa mainittuna ajanjaksona. Kannetta ei näin ollen voida suoraan jättää kokonaisuudessaan tutkimatta vanhentumisen perusteella.

Pääasia

45 Mitä tulee siihen, onko kanne perusteltu 28.6.1995 ja 7.12.1995 välisen ajanjakson ja sitä myöhemmän ajan osalta, on muistettava, että — kuten perustamissopimuksen 215 artiklasta ja vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi — yhteisö on sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiassa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Näistä edellytyksistä ensimmäisen osalta oikeuskäytännössä vaaditaan, että näytetään toteen oikeussäännön, jonka tarkoituksena on antaa

yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeinen rikkominen (asia C-352/98, Bergaderm et Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 42 kohta).

46 Kantaja esittää kannekirjelmässään neuvoston toiminnan lainvastaisuutta koskevan edellytyksen osalta, että kyseinen toimielin on antamalla ja pitämällä voimassa direktiivit 81/602/ETY, 88/146/ETY ja 96/22/EY rikkonut kahta oikeussääntöä, joiden tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, nimittäin sekä luottamuksensuojan periaatetta että SPS-sopimusta.

Luottamuksensuojan periaatteen loukkaaminen

Kantajan väitteet ja niiden perustelut

47 Kantaja väittää, että sen perusteltua luottamusta on loukattu. Sen olisi nimittäin pitänyt voida laillisesti luottaa siihen, että kyseessä olevien hormonien kielto on ainoastaan väliaikainen odotettaessa asianmukaista tieteellistä arviointia niiden vaarallisuudesta tai vaarattomuudesta ihmisten terveydelle ja siihen, että direktiivin 88/146/ETY 7 artiklan mukaisten poikkeusten ala asteittain laajenisi ja kattaisi sellaisten Yhdysvalloista peräisin olevien eläinten luokkia, joita sen tarkoituksena on ollut tuoda yhteisöön.

48 Vastauksena väitteeseen, jonka mukaan vuosina 1981 ja 1988 annetuilla direktiiveillä ei ole voitu loukata vuonna 1990 perustetun yhtiön perusteltua luottamusta, kantaja esittää vastauskirjelmässään, että kansalliset viranomaiset ovat tosiasiassa soveltaneet tuontikieltoa vasta vuodesta 1991 lähtien, mikä on

kyseisen vuoden loppua kohden johtanut rajuun vähennykseen amerikkalaisen naudanlihan tuonnissa sen jälkeen, kun tuonti oli noussut vahvasti vuosien 1989 ja 1990 välisenä aikana. Kantaja on näin ollen vuonna 1990 tapahtuneen perustamisensa yhteydessä voinut uskoa täysin vilpittömässä mielessä siihen, että amerikkalaisen naudanlihan tuontitoimet, joita sen perustajat siihen asti olivat harjoittaneet ja jotka oli siirretty sille, jatkaisivat kehittymistään yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

49 Lisäksi tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) yhteydessä WTO:n perustamista silmällä pitäen vuosina 1991—1994 käydyistä neuvotteluista voidaan kantajan mukaan päätellä, että hyväksyttävien uusien kansainvälisten sääntöjen mukainen yhteisön lainsäädännön tulkinta tulisi vallitsevaksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

50 On muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-331/88, Fedesa ym., 13.11.1990 antamassaan tuomiossa (Kok. 1990, s. I-4023, 10 kohta) katsonut, että direktiivillä 88/146/ETY ei loukattu niiden taloudellisten toimijoiden perusteltua luottamusta, joihin kyseessä oleva hormonien käyttökielto vaikutti. Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti todennut, että kun otetaan huomioon ilmenneet erisuuntaiset tulkinnat, näillä toimijoilla ei ollut oikeutta odottaa, että kyseessä olevien aineiden eläimille antamista koskeva kielto voisi perustua ainoastaan tieteellisiin tietoihin.

51 Nämä perustelut soveltuvat sitäkin suuremmalla syyllä taloudellisiin toimijoihin, jotka kantajan tapaan ovat aloittaneet toimintansa vasta direktiivin 88/146/ETY antamisen ja voimaantulon jälkeen. Käsiteltävässä asiassa kantajalla oli vielä vähemmän perusteita luottaa tuontikiellon poistamiseen tai lieventämiseen, kun

kaksi vuotta ennen sen perustamista oli annettu direktiivi 88/146/ETY vahvistamaan direktiivin 81/602/ETY vaikutuksia (ks. edellä 2 kohta) ja kun yhteisöjen tuomioistuin oli em. asiassa Fedesa ym. 13.11.1990 antamassaan tuomiossa vahvistanut tuontikiellon laillisuuden.

52 Lisäksi direktiivin 88/146/ETY 7 artiklassa tarkoitettu poikkeus — sellaisten siitoseläimiksi tarkoitettujen tai siitostehtävänsä loppuvaiheessa olevien eläinten suhteen, joita elinaikanaan on käsitelty direktiivin 81/602/ETY 4 artiklan mukaisesti, sekä näiden eläinten lihan osalta — näyttää sekä aineelliselta että ajalliselta soveltamisalaltaan liian rajoitetulta, jotta kantaja olisi sen perusteella voinut odottaa minkäänlaista myöhempää laajennusta.

53 Mitä tulee uuteen vastauskirjelmässä esitettyyn väitteeseen, jonka mukaan tuontikieltoa on tosiasiassa sovellettu vasta vuodesta 1991 lähtien, on todettava, että kyseinen väite on ristiriidassa sen kanteen 18 kohdan toteamuksen kanssa, jonka mukaan tuontikiellosta "oli tullut tehokas ja toimiva — — 1.1.1989 lähtien". Kyseisen väitteen, jonka toimielimet ehdottomasti kiistävät, tueksi ei ole esitetty mitään selvitystä, jolla voitaisiin osoittaa väitteen totuudenmukaisuus. Päinvastoin kantajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin antamaan kirjalliseen vastaukseen liitetyistä asiakirjoista käy ilmi, että tuontikielto, jota jäsenvaltiot ovat asteittain soveltaneet vuoden 1981 jälkeen, on pantu täytäntöön viimeistään 16.7.1984 säädetyllä lailla Ranskassa, 11.3.1988 säädetyllä lailla Saksassa, 22.11.1987 annetulla kuninkaan asetuksella Espanjassa, vuonna 1988 annetulla asetuksella Yhdistyneessä kuningaskunnassa, 10.1.1990 tehdyllä kuninkaan päätöksellä Belgiassa ja 13.4.1989 annetulla asetuksella Luxemburgissa. Näin ollen kyseinen kantajan väite on hylättävä.

54 Mahdollista direktiivin 88/146/ETY soveltamatta jättämistä jäsenvaltioiden toimesta vuosien 1989 ja 1991 välillä ei kuitenkaan voida rinnastaa sellaiseen

neuvoston toimintaan, jonka vuoksi taloudellisille toimijoille olisi voinut syntyä perusteltu luottamus. Lisäksi tällainen soveltamatta jättäminen olisi ollut selvästi vastoin jäsenvaltioille perustamissopimuksen mukaan kuuluvia velvoitteita ja varsinkin kyseisellä direktiivillä niille asetettuja velvoitteita. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. vastaavasti asia 67/84, Sideradria v. komissio, tuomio 12.12.1985, Kok. 1985, s. 3983, 21 kohta ja asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991, Kok. 1991, s. I-2461, 30 kohta) kellään ei kuitenkaan voi olla perusteltua luottamusta lainvastaisen tilanteen säilymiseen eikä tällaista luottamusta näin ollen voi syntyä neuvoston direktiivin kansallisen oikeusjärjestyksen osaksi saattamista ja tehokasta täytäntöönpanoa koskevan jäsenvaltioiden mahdollisen laiminlyönnin nojalla.

55 GATTin yhteydessä vuosina 1991—1994 käynnissä olleiden neuvottelujen vaikutuksesta on lopulta todettava, että hallinnon antamien täsmällisten vakuutusten puuttuessa ei voida vedota luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen (asia T-521/93, Atlanta ym. v. EY, tuomio 11.12.1996, Kok. 1996, s. II-1707, 57 kohta ja asia T-105/96, Pharos v. komissio, tuomio 17.2.1998, Kok. 1998, s. II-285, 64 kohta). Kantaja ei kuitenkaan edes väitä, että se olisi saanut yhteisön viranomaisilta joitakin vakuutuksia näiden neuvottelujen tuloksista. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudelliset toimijat eivät voi lisäksi perustellusti luottaa sellaisen olemassa olevan tilanteen säilymiseen, jota voidaan muuttaa yhteisön toimielinten harkintavallan rajoissa (ks. esim. asia 245/81, Edeka Zentrale, tuomio 15.7.1982, Kok. 1982, s. 2745, 27 kohta ja em. asia Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomion 148 kohta). Tästä seuraa sitäkin suuremmalla syyllä, että kyseiset toimijat eivät voi perustellusti luottaa lainsäädännön tulevaisuudessa tapahtuvaan oletettuun muutokseen, varsinkaan sellaisella alalla kuin yhteinen maatalouspolitiikka, jossa kansanterveyteen kohdistuvien mahdollisten vaikutusten takia jokainen lainsäädännön muutos riippuu tieteellisen tiedon ennalta arvaamattomasta kehityksestä ja monimutkaisista arvioinneista, joita lainsäätäjän on suoritettava.

56 Luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeva kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

SPS-sopimuksen rikkominen

Kantajan väitteet ja niiden perustelut

57 Kantaja väittää, että kyseessä olevat direktiivit rikkovat 1.1.1995 lähtien WTO-sopimusta ja erityisesti SPS-sopimusta, kuten ORD on sitä paitsi todennut. Vahingonkorvauskanteen yhteydessä yhteisöjen tuomioistuinten on kantajan mukaan voitava päättää tällaisen yhteisön kansainvälisten sopimusvelvoitteiden rikkomisen seurauksista.

58 Kantaja lisää, että käsiteltävä asia eroaa kahdessa kohdin yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-149/96, Portugali v. neuvosto, 23.11.1999 antaman tuomion (Kok. 1999, s. I-8395) tilanteesta. Yhtäältä nyt kyseessä oleva yhteisön lainsäädäntö on ollut ORD:n nimenomaisen ratkaisun kohteena. Toisaalta yhteisön velvoitteiden rikkominen ei ole tilapäistä ja neuvoteltavissa olevaa, vaan se on päinvastoin luonteeltaan pysyvää, koska yhteisö oli ilmaissut aikomuksensa ylläpitää tuontikielto huolimatta tieteellisen tutkimuksen nykyisestä tilanteesta (ks. edellä 15 kohta), joten riitojenratkaisumenettelyn joustavuutta koskeva väite (em. asia Portugali v. neuvosto, tuomion 40 kohta) on käsiteltävässä asiassa tehoton.

59 Vielä perustavanlaatuisemmin kantaja väittää, että edellä mainitussa asiassa Portugali vastaan neuvosto annetulla tuomiolla rikotaan EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan 7 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 300 artiklan 7 kohta) selvää sanamuotoa ja että se on sen hyvin vakiintuneen oikeuskäytännön vastainen, jonka mukaan kansainvälisen sopimuksen määräykset muodostavat olennaisen osan yhteisön oikeusjärjestystä sopimuksen tultua voimaan (asia 181/73, Haegemann, tuomio 30.4.1974, Kok. 1974, s. 449, 5 kohta, Kok. Ep. II, s. 283 ja asia 12/86, Demirel, tuomio 30.9.1987, Kok. 1987, s. 3719, 7 kohta, Kok. Ep. IX, s. 177; ks. myös julkisasiamies Saggion em. asiassa Portugali v. neuvosto esittämä ratkaisuehdotus, Kok. 1999, s. I-8397). Tämä sama tuomio, siltä osin kuin se perustuu "dualistiseen" käsitykseen yhteisön oikeusjärjestyksen

ja WTO:n sääntöjen välisistä suhteista, on myös yhteensopimaton sen yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-53/96, Hermès International, 16.6.1998 antaman tuomion kanssa, jossa käsiteltiin "monistisesti" kysymystä kyseisen oikeuden tulkinnasta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

60 Vaikka on totta, että perustamissopimuksen 228 artiklan 7 kohdan mukaan yhteisön ja kolmansien maiden väliset sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä ja jäsenvaltioita ja että — kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainituissa asioissa Haegeman ja Demirel — tällaisten sopimuksen määräykset muodostavat olennaisen osan yhteisön oikeusjärjestystä sopimuksen tultua voimaan, yhteisöjen tuomioistuin on jatkuvasti korostanut, että tällaisten sopimusten vaikutukset yhteisön oikeusjärjestykseen on määritettävä ottaen huomioon kyseessä olevan sopimuksen luonne ja tavoitteet. Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 104/81, Kupferberg, 26.10.1982 antamassaan tuomiossa (Kok. 1982, s. 3641, 17 kohta, Kok. Ep. VI, s. 555) todennut, että kansainvälisen sopimuksen säännösten vaikutuksia yhteisössä ei voida määritellä ottamatta huomioon kyseessä olevien säännösten kansainvälistä alkuperää ja että kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan sopimuspuolet voivat sopia vaikutuksista, joita sopimuksen säännöksillä tulisi olla niiden sisäisissä oikeusjärjestyksissä (ks. myös julkisasiamies Gulmannin esittämä ratkaisuehdotus asiassa C-280/93, Saksa v. komissio, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4973, s. I-4980, ratkaisuehdotuksen 127 kohta, Kok. Ep. XVI, s. I-173). Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti edellä mainitussa asiassa Demirel antamassaan tuomiossa (14 kohta) katsonut, että yhteisön ja kolmansien maiden välisessä sopimuksessa olevan määräyksen on katsottava olevan välittömästi sovellettavissa silloin, kun se sanamuotonsa sekä sopimuksen tarkoituksen ja luonteen huomioon ottaen sisältää selvän ja täsmällisen velvollisuuden, joka ei edellytä mitään myöhempää toimea tullakseen voimaan tai synnyttääkseen oikeusvaikutuksia. Kysymystä siitä, onko tällainen sopimusmääräys ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta sillä olisi välitön oikeusvaikutus, on arvioitava sen sopimuksen yhteydessä, jonka osana määräys on (em. asia Kupferberg, tuomion 23 kohta).

61 Nykyisin hyvin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että WTO-sopimus ja sen liitteet, sen enempää kuin vuoden 1947 GATT-sopimuksen säännötkään, eivät luonteensa ja rakenteensa vuoksi periaatteessa kuulu niihin normeihin,

joihin nähden yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valvovat yhteisön toimielinten toimia EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan ensimmäisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan ensimmäinen kohta) mukaisesti, että ne eivät ole luonteeltaan yksityisille sellaisia oikeuksia luovia, joihin nämä voisivat vedota tuomioistuimissa ja että niiden mahdollinen rikkominen ei näin ollen voi aiheuttaa sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta (em. asia Portugali v. neuvosto; yhdistetyt asiat C-300/98 ja C-392/98, Dior ym., tuomio 14.12.2000, Kok. 2000, s. I-11307; asia C-377/98, Alankomaat v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 9.10.2001, Kok. 2001, s. I-7079; asia C-307/99, OGT Fruchthandelsgesellschaft, määräys 2.5.2001, Kok. 2001, s. I-3159; asia T-18/99, Cordis v. komissio, tuomio 20.3.2001, Kok. 2001, s. II-913; em. asia Bocchi Food Trade International v. komissio; asia T-52/99, T. Port v. komissio, tuomio 20.3.2001, Kok. 2001, s. II-981; asia T-2/99, T. Port v. neuvosto, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. II-2093 ja asia T-3/99, Bananatrading v. neuvosto, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. II-2123).

62 WTO-sopimusten tarkoituksena on nimittäin valtioiden tai alueellisten taloudellisen yhdentymisen järjestöjen välisten suhteiden järjestäminen ja hallinnointi eikä yksityisten suojaaminen. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on korostanut edellä mainitussa asiassa Portugali vastaan neuvosto antamassaan tuomiossa, nämä sopimukset perustuvat vastavuoroisuuden ja keskinäisten etujen pohjalta käytyjen neuvottelujen periaatteeseen ja ne eroavat näin ollen yhteisön kolmansien maiden kanssa tekemistä sopimuksista, jotka perustuvat tietynlaiseen velvoitteiden epäsymmetrisyyteen. Jos katsottaisiin, että yhteisöjen tuomioistuimen on suoraan varmistettava yhteisön oikeuden yhteensoveltuvuus näiden sääntöjen kanssa, kavennettaisiin yhteisön lainsäädäntöelinten tai täytäntöönpanoelinten sellaista liikkumavaraa, joka on yhteisön kauppakumppaneiden vastaavien elinten käytettävissä.

63 Kyseisen oikeuskäytännön (em. asia Portugali v. neuvosto, tuomion 49 kohta) mukaan yhteisöjen tuomioistuimen on valvottava yhteisön kyseessä olevan toimen lainmukaisuutta WTO:n sääntöihin nähden vain, jos yhteisön tarkoituksena on ollut panna täytäntöön WTO:n yhteydessä hyväksymänsä erityinen velvoite taikka jos kyseisessä yhteisön toimessa nimenomaisesti viitataan WTO-sopimusten tiettyihin määräyksiin (ks. vuoden 1947 GATTin osalta asia 70/87, Fediol v. komissio, tuomio 22.6.1989, Kok. 1989, s. 1781, 19—22 kohta, Kok. Ep. X, s. 79 ja asia C-69/89, Nakajima v. neuvosto, tuomio 7.5.1991, Kok. 1991, s. I-2069, 31 kohta, Kok. Ep. XI, s. I-161).

64 On todettava, että käsiteltävän asian asianhaarat eivät selvästikään vastaa kumpaakaan kahdesta edellisessä kohdassa esitetystä edellytyksestä. Koska direktiivit 81/602/ETY ja 88/146/ETY oli nimittäin annettu useita vuosia ennen SPS-sopimuksen voimaantuloa 1.1.1995, niillä ei loogisesti voida panna täytäntöön kyseisen sopimuksen yhteydessä hyväksyttyä erityistä velvoitetta eikä viitata nimenomaisesti joihinkin sen säännöksistä.

65 Kantajalla ei käsiteltävässä asiassa näin ollen ole perusteita vedota SPS-sopimuksen rikkomiseen.

66 Edellä mainitulla 13.2.1998 tehdyllä ORD:n päätöksellä ei voida asettaa tätä arviointia kyseenalaiseksi.

67 Kyseinen päätös liittyy nimittäin välttämättä ja suoraan SPS-sopimuksen rikkomista koskeneeseen perusteeseen, ja se voitaisiin näin ollen ottaa huomioon ainoastaan sillä edellytyksellä, että yhteisöjen tuomioistuin olisi hyväksynyt SPS-sopimuksen välittömän oikeusvaikutuksen kyseisten direktiivien pätemättömyyttä koskevan perusteen käsittelyn yhteydessä (ks. sellaisen ORD:n päätöksen osalta, jossa todetaan yhteisön oikeuden tiettyjen säännösten yhteensopimattomuus vuoden 1994 GATT-sopimuksen kanssa, asia C-104/97 P, Atlanta v. Euroopan yhteisö, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-6983, 19—20 kohta).

68 SPS-sopimuksen rikkomista koskeva kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

69 Koska kantaja on siis epäonnistunut sen osoittamisessa, että vastaajana olevan toimielimen moitittu toiminta oli lainvastaista, kanne on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana ilman, että olisi tarpeen tutkia sopimussuhteen ulko-

puolisen yhteisön vastuun muita edellytyksiä (ks. esim. em. asia Atlanta v. Euroopan yhteisö, tuomion 65 kohta).

70 Kantaja on vastauskirjelmässään kuitenkin vaatinut toissijaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta "kehittämään oikeuskäytäntöään" kohti järjestelmää, jossa yhteisöllä olisi tuottamuksesta riippumaton vastuu normatiivisista säädöksistään. Kyseisen vaatimuksen tueksi se vetoaa erityisesti "oikeusvaltion puolustamiseen", vahingonkorvauskanteen autonomiseen luonteeseen, jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisiin yleisiin periaatteisiin ja kohtuullisuusnäkökohtiin, jotka liittyvät "varovaisuusperiaatteen" soveltamiseen.

71 Näitä perusteluja, joilla muutetaan yhteisön korvausvastuun varsinaista syytä, on pidettävä sellaisena uutena perusteena, johon ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan mukaisesti saa vedota asian käsittelyn kuluessa (em. asia Atlanta v. Euroopan yhteisö, tuomion 27—29 kohta).

72 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että siltä osin kuin kannetta ei jätetä tutkimatta, se on joka tapauksessa perusteeton.

Oikeudenkäyntikulut

73 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut neuvoston vaatimusten mukaisesti. Komissio vastaa kuitenkin omista oikeudenkäyntikuluistaan, koska työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne jätetään osittain tutkimatta ja hylätään muilta osin perusteettomana.**

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan neuvoston oikeudenkäyntikulut. Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Vesterdorf Forwood Legal

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä tammikuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

B. Vesterdorf

presidentti